

**ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ย่านเมืองเก่าสงขลาของชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลบ่อยาง**

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

**Factors affecting participation in the development of cultural tourist
attractions in the old city of Songkhla of villagers in Bo Yang Subdistrict,
Mueang District, Songkhla Province**

นาฏนภา เพ็ชรล่อง¹

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมย่านเมืองเก่าสงขลาของชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลบ่อยาง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา และศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการปรับปรุงและการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมย่านเมืองเก่าสงขลา ของชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลบ่อยาง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่างและประชากรที่ใช้ในการศึกษาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมในย่านเมืองเก่าสงขลา ในครั้งนี้ได้แก่ กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมในย่านเมืองเก่า เขตพื้นที่เทศบาลนครสงขลา กลุ่มผู้ประกอบการร้านค้าในเขตพื้นที่ย่านเมืองเก่าสงขลา ผู้นำชุมชน รวมถึงนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชมในเขตพื้นที่ย่านเมืองเก่าสงขลา จำนวน 400 คน วิธีการเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการแจกแบบสอบถาม สถิติวิเคราะห์ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสองค่า ทวิวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมย่านเมืองเก่าสงขลา อยู่ในระดับมากที่สุด ผลการศึกษา การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ย่านเมืองเก่าสงขลา ของชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลบ่อยาง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ ที่แตกต่างกัน มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมย่านเมืองเก่าสงขลาที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ 0.5 ส่วน เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ ไม่แตกต่างกัน และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมย่านเมืองเก่าสงขลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ 0.5

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม , การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะบริหารธุรกิจ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสงขลา มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ABSTRACT

This research has the objective and develop cultural tourist attractions Songkhla Old Town of villagers in the area of Bo Yang Subdistrict, Mueang District, Songkhla Province, and to study community participation in the improvement and development of cultural tourist attractions in the old city of Songkhla. of villagers in the area of Bo Yang Subdistrict Mueang District, Songkhla Province, sample group and population used to study the development of cultural tourist attractions in the old city area of Songkhla. This time includes Being a Thai tourist In Songkhla Municipality And the target group of key informants in the research is those involved in the development of cultural tourist attractions in the old city area. Songkhla Municipality Area A group of shop operators in the Songkhla Old City area, community leaders, and tourists who came to visit in the Songkhla Old City are totaling 400 people. Data collection methods were by distributing questionnaires. Analytical statistics include percentage mean standard deviation. Comparing two averages One-way analysis of variance and multiple regression analysis

The results of the research found that the development of cultural tourist attractions in the old city of Songkhla is at the highest level. Results of the study: Development of cultural tourist attractions Songkhla Old Town of villagers in Bo Yang Subdistrict Mueang District Songkhla Province, classified according to personal factors, found that gender age educational level, status, and occupation were different. There is the development of different cultural tourist attractions in the Old Town of Songkhla. Statistically significant at the 0.5 level gender age education level status, and occupation were not different. and factors affecting participation affect Development of cultural tourist attractions in the old city of Songkhla Statistically significant at the 0.5 level.

Keywords : participation, development of cultural tourist attractions

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันย่านเมืองเก่าสงขลา ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง มีถนนสายสำคัญนำเดินเที่ยว 3 สาย คือ ถนนนครนอก ถนนนครใน และ ถนนนางงาม เป็นถนนที่มีตัวอาคารและผลงานสถาปัตยกรรมที่งดงาม และยังเป็นแหล่งเรียนรู้ผสมผสานเรื่องราวความเป็นมาของชาวสงขลา ผ่านมุมมองทางสถาปัตยกรรม ยังคงมีเอกลักษณ์ความดั้งเดิมเอาไว้ มีห้องแถวไม้แบบจีน ตึกคลาสสิกสไตล์ชิโนโปรตุกีส และยังมีอาคารตึกแถวแบบจีนโบราณของชาวจีนฮกเกี้ยนอยู่ปะปนกันทั้งสองฟากฝั่งถนนโดยอาคารหลายหลังยังมีการปรับปรุง ทาสีใหม่ แต่ยังคงรักษาความดั้งเดิมของอดีตอยู่และตัวโครงสร้างของอาคารเก่าเหล่านี้ยังสะท้อนภาพของเมืองที่มีความสำคัญในด้านการปกครอง และทางเศรษฐกิจมาแต่ครั้งสมัยธนบุรี อีกทั้งยังเป็นเมืองท่าที่ติดทะเลทำให้ได้รับวัฒนธรรมจากหลากหลายเชื้อชาติ มีความผสมผสาน กันเป็นวัฒนธรรมที่มีความเฉพาะตัวแบบฉบับสงขลา มีทั้งเอกลักษณ์ทางด้านสถาปัตยกรรมที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นอาคารสถาปัตยกรรมจีน สถาปัตยกรรมชิโนยูโรเปียน สถาปัตยกรรมผสม และสถาปัตยกรรมร่วมสมัย ทำให้น่านเมืองเก่าสงขลาแห่งนี้ กลายเป็นแหล่งเรียนรู้ สถาปัตยกรรม วัฒนธรรม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ได้เป็นอย่างดี โดยมีการเล่าเรื่องราวจิตรกรรมผ่านฝาผนังของอาคารและบ้านเรือน ทำให้เราจะได้ชมสถาปัตยกรรมและจิตรกรรมความสวยงามที่ยังคงรักษาไว้ ทั้งอาหารคาวหวาน อาหารไทย อาหารจีน ที่มีชื่อเสียงอีกด้วย ไม่ว่าจะเป็นร้าน สุกี้ยากิ้นครโน ข้าวสตู เกียด ฟัง ก๋วยเตี๋ยวหางหมู ก๋วยเตี๋ยวใต้โรงจิว โรตินางงาม ไอติมโอง่ ขนมไข่เต่าถ่าน ที่ขึ้นชื่อความอร่อยของสงขลา

ด้วยเหตุผลนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมย่านเมืองเก่าสงขลาของชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลบ่อยาง อำเภอเมืองจังหวัดสงขลา เพื่อศึกษาการปรับปรุงและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในชุมชนตำบลบ่อยาง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา จึงก่อให้เกิดกระบวนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นแบบบูรณาการที่มีความผสมผสานทั้งด้านวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านในชุมชนอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ย่านเมืองเก่าสงขลา ของชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลบ่อยาง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการปรับปรุงและการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ย่านเมืองเก่าสงขลา ของชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลบ่อยาง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ ที่มีความแตกต่างกัน ที่ส่งผลต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ย่านเมืองเก่าสงขลาที่แตกต่างกัน
2. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ที่ส่งผลต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ย่านเมืองเก่าสงขลาที่แตกต่างกัน

ขอบเขตและข้อจำกัดของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ ผู้วิจัยได้กำหนดลักษณะของพื้นที่ในการวิจัยก็คือ ย่านเมืองเก่าสงขลา หรือ ถนนนางงามที่เป็นเขตรับผิดชอบของเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยทำการศึกษาเกี่ยวกับการแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมในย่านเมืองเก่าและแนวทางการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในชุมชนบริเวณใกล้เคียง เพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและรักษามรดกวัฒนธรรมเก่าแก่ และวัฒนธรรมประวัติศาสตร์ให้ยังคงอยู่
3. ขอบเขตด้านประชากรกลุ่มเป้าหมาย ประชากรที่ใช้ในการศึกษาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมในย่านเมืองเก่าสงขลา ในครั้งนี้ได้แก่ เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย ในเขตเทศบาลนครสงขลา กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัย ได้แก่ กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมในย่านเมืองเก่า เขตพื้นที่เทศบาลนครสงขลา ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงาน กลุ่มผู้ประกอบการร้านค้าในเขตพื้นที่ย่านเมืองเก่าสงขลา และ ผู้นำชุมชน รวมถึงนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชมในเขตพื้นที่ย่านเมืองเก่าสงขลา
4. ขอบเขตด้านระยะเวลา ระยะเวลาในการศึกษา และการเก็บรวบรวมข้อมูลรวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูล เริ่มตั้งแต่ กรกฎาคม ถึง ธันวาคม 2566

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน

ทวีทอง หงส์วิวัฒน์ (2527) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของคนในการจัดการ การควบคุมการใช้ทรัพยากร การกระจายทรัพยากร และปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในสังคมมาใช้เพื่อประโยชน์ คือ การดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคม ตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะสมาชิกของสังคม

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527 อ้างถึงใน ยรรยง กางการ, 2544) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของชุมชนว่า คือ การทำงานร่วมกันกับกลุ่ม และเกิดความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่ม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ยังกล่าวถึงเงื่อนไขของการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. ประชาชนต้องเต็มใจที่จะมีส่วนร่วม
2. ประชาชนต้องสามารถที่จะมีส่วนร่วม

ประชาชนต้องมีอิสรภาพที่จะมีส่วนร่วม Werheim (2524 : 3-5 อ้างถึงในปาริชา จิวิศย์ เสถียรและคณะ, 2543 : 136-137) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง การที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการบริหาร และการตัดสินใจในระดับต่างๆ เพื่อกำหนดทิศทางความต้องการในชุมชนท้องถิ่นของตน

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

มนัส สุวรรณ (2545) กล่าวว่า ivaว่าการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้ประสบผลสำเร็จนั้น มีสิ่งสำคัญที่ต้องนำมาประเมินประกอบการตัดสินใจในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ความต้องการของผู้ท่องเที่ยวมากขึ้นความสามารถในการให้บริการของผู้ท่องเที่ยวความสะดวกในการเดินทางมาท่องเที่ยวการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและความสามารถที่จะรับได้ของพื้นที่นั้น ๆ ที่จะประกอบด้วยความสามารถที่จะรับได้เชิงกายภาพความสามารถที่จะรับได้เชิงสังคมและความสามารถที่จะรับได้เชิงนิเวศ

นิตา ชัดกุล (2550) กล่าวถึงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวไว้ว่าการที่เราจะสร้างหรือพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นพื้นที่ที่ไม่น่าดึงดูดใจให้สามารถกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญและสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้นั้นจะต้องคำนึงถึงจุดสำคัญในด้านของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติทั้งในด้านกายภาพหรือภูมิภาคนตำแหน่งที่ตั้งหรือชื่อเสียงของสถานที่ที่กระจายออกไปสู่โลกภายนอก

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

มีผู้ให้ความหมายของ วัฒนธรรมไว้หลากหลาย สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2535) ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมไว้ว่า วัฒนธรรมคือผลรวมของทุกสิ่งซึ่ง เป็นความเจริญงอกงามที่สังคมนั้น ๆ ได้ทำไว้ หรือได้สั่งสมมาจนถึงบัดนี้ วัฒนธรรมคือ ผลงานสร้างสรรค์ทางศิลปะ และพุทธปัญญาทุกแขนงและวัฒนธรรมคือ สิ่งที่ดีมีค่าแสดงรสนิยมของผู้ดีหรือชนชั้นสูงที่มีการศึกษาและฐานะดี วัฒนธรรมยังเป็นวิธีการดำเนินชีวิตของสังคมเป็นแบบแผนการประเพณีและการแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิดในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่สมาชิกในสังคมเดียวกันสามารถเข้าใจและซาบซึ้งร่วมกัน มนุษย์สร้างวัฒนธรรมขึ้นมา เพื่อประโยชน์แห่งการดำรงชีวิตและการสืบทอดเผ่าพันธุ์ในเมื่อการดำรงชีวิตของมนุษย์เป็นเรื่องที่กว้างใหญ่และมีแง่มุมต่าง ๆ วัฒนธรรม หมายถึงวิถีชีวิตของคนในชุมชนและในสังคมโดยส่วนรวมซึ่งรวมถึงสังคมวัฒนธรรมและศิลปะวัฒนธรรม วัฒนธรรมมิใช่เป็นนามธรรมและรูปธรรมที่ไม่หยุดนิ่ง

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมในย่านเมืองเก่าสงขลา ในครั้งนี้ได้แก่ กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมในย่านเมืองเก่า เขตพื้นที่เทศบาลนครสงขลา กลุ่มผู้ประกอบการร้านค้าในเขตพื้นที่ย่านเมืองเก่าสงขลา ผู้นำชุมชน รวมถึงนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชมในเขตพื้นที่ย่านเมืองเก่าสงขลา จำนวน 400 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากอาจจะทราบจำนวนประชากรที่ไม่แน่นอน ดังนั้นขนาดของกลุ่มตัวอย่างสามารถคำนวณได้จากสูตรไม่ทราบขนาดตัวอย่างของ W.G. Cochran โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ซึ่งสูตรในการคำนวณที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษารูปแบบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการลงพื้นที่เชิงสำรวจ (Survey Research) และวิธีการเก็บข้อมูลทางแบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อศึกษาถึง “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ย่านเมืองเก่าสงขลาของชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลบ่อยาง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา” ผู้วิจัยมีการคิดและสร้างขึ้นจากการสำรวจและ

การทบทวนวรรณกรรมที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และเพื่อให้แบบสอบถามมีความครอบคลุมกับตัว
วัตถุประสงค์ ของงานวิจัยที่ได้ทำการแบ่งรายละเอียดแบบสอบถามออกไป 4 ส่วนคือ แบบสอบถาม
ด้านข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม
ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมย่านเมืองเก่า ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการ
แก้ไขปัญหาของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมในย่านเมืองเก่าสงขลา

ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพข้อเครื่องมือในการวิจัย โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดจำนวน 3 ท่าน
ที่มีคุณสมบัติและมีความเหมาะสมและความเชี่ยวชาญ เกี่ยวข้องและตรวจสอบประเมินความ
เที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและได้วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของมาตรวัด (IOC) โดยการตรวจสอบ
ความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหาที่ต้องการศึกษาได้เท่ากับ 0.98 และเลือกทุกข้อคำถาม
มาใช้เนื่องจากมีค่า IOC มากกว่า 0.5 และดำเนินการแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
ผู้วิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

เป็นการเก็บข้อมูลโดยผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ โดย
ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 400 ตัวอย่าง โดยใช้วิธีการเก็บโดยรูปแบบสอบถาม
ออนไลน์ผ่านทาง Google Forms เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และส่งลิงค์สำหรับตอบ
แบบสอบถามออนไลน์ให้กับกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้ และนำกลับมาสรุปและวิเคราะห์ข้อมูล โดย
ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ใช้สถิติแบบเชิงพรรณนาได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย
(Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์ถดถอยอย่างง่าย (Simple
Regression Analysis) และการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จากผู้ตอบแบบสอบถาม
ทั้งหมดจำนวน 400 คน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 223 คน คิดเป็น
ร้อยละ 55.8 มีอายุ ระหว่าง 21-25 ปี มีจำนวน 235 คนคิดเป็นร้อยละ 58.8 การศึกษา ส่วนใหญ่อยู่
ในระดับปริญญาตรี มีจำนวน 287 คิดเป็นร้อยละ 71.8 มีสถานภาพส่วนใหญ่ โสด มีจำนวน 336
คน คิดเป็นร้อยละ 84.0 มีอาชีพ นักเรียน/นักศึกษา มีจำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 43.0

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลการมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.14$) เมื่อพิจารณารายรายด้านพบว่า ปัจจัยโดยรวมเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในระดับมากทั้งหมด 3 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับมาก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.17$) รองลงมา คือด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานและการประสานงาน ($\bar{X} = 4.15$) อันดับสุดท้ายคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานปัจจัยด้านทัศนคติต่อ ($\bar{X} = 4.10$) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.13$) เมื่อพิจารณารายรายด้านพบว่า ปัจจัยโดยรวมเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในระดับมากทั้งหมด 5 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับมาก ได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.20$) รองลงมา คือ ด้านความปลอดภัย ($\bar{X} = 4.15$) อันดับที่ 3 คือ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{X} = 4.11$) อันดับที่ 4 คือ ด้านการรองรับนักท่องเที่ยวของสถานที่ ($\bar{X} = 4.11$) อันดับสุดท้ายคือ ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.10$) ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐาน

รายงานผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลส่งผลต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้านคุณภาพงาน

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างปัจจัยด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านคุณภาพงาน

	B	Sid. Error	beta	t	p-value
ค่าคงที่	1.214	.160		7.58	.000*
การมีส่วนร่วมในการวางแผนและการตัดสินใจ	.205	.044	.220	4.708	.000*
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานและการประสานงาน	.172	.056	.190	3.077	.002*
การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	.327	.051	.364	5.782	.000*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

Durbin-Watson=1.801,r=.687a , R Square=.472, F=118.004,sig of f=.000b

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าสถิติ Durbin-Watson เท่ากับ 1.801 ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 1.50-2.50 แสดงให้เห็นว่าค่าคลาดเคลื่อนเป็นอิสระกัน จึงสรุปได้ว่ากลุ่มตัวแปรอิสระ ที่นำเข้าใช้ในการทดสอบ ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างกัน ค่า R เท่ากับ 687 ซึ่งค่าดังกล่าวเข้าใกล้ 1 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวแปรอิสระข้างต้นมีความสัมพันธ์กับ ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ซึ่งมีค่าขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ 0.553 ค่า R² เท่ากับ .472 แสดงว่ากลุ่มตัวแปรอิสระข้างต้น สามารถอธิบาย การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้ร้อยละ 47.2 ค่า F เท่ากับ 118.004 ซึ่งให้เห็นว่าการ ถดถอยพหุคูณมีสัดส่วนที่อธิบายการเปลี่ยนแปลงของ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้มากกว่าสัดส่วนที่อธิบายไม่ได้ถึง 118.004 เท่า ค่า sig of f เท่ากับ 0.000 ซึ่งให้เห็นว่าการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อย่างน้อย 1 ด้าน มีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ย่านเมืองเก่าสงขลาของชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลบ่อ ยาง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ค่า B แสดงถึงค่าคงที่และค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของกลุ่มตัวแปร อิสระที่ใช้อธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม ซึ่งค่าคงที่เท่ากับร้อยละ 1.214 ค่าสัมประสิทธิ์ ถดถอยปัจจัยการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการตัดสินใจ .205 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน และการประสานงาน .172 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน .327 ค่า t ซึ่งให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิง สาเหตุระหว่างค่าคงที่และกลุ่มตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ซึ่งพบว่า ค่า t ของค่าคงที่เท่ากับ 7.589 (p-value > 0.05) ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการตัดสินใจ เท่ากับ 4.708 (p-value > 0.05) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานและการประสานงาน เท่ากับ 3.077 (p-value > 0.05) การมี ส่วนร่วมในการดำเนินงาน เท่ากับ 5.782 (p-value > 0.05)

การอภิปรายผล

1. ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีผลต่อส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมย่านเมืองเก่าสงขลา ที่แตกต่างกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญ 0.05 ทั้งนี้ปัจจัยส่วนบุคคล ที่มี การจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ ที่แตกต่างกัน มีการพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยส่วนบุคคล เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ ที่แตกต่างกันทำให้ไม่เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยวรรณ วาณิช (2539 : 29-31) ได้กล่าวถึง ปัจจัยวัฒนธรรม เป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมนั้นเป็นสิ่งมนุษย์สร้างขึ้น เป็นมรดกตกทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน รวมถึงความเชื่อ ขบถธรรมเนียมประเพณี ศิลปะวัฒนธรรม อุปนิสัยใจคอ ตลอดจนรูปแบบการดำรงชีวิตในสังคมซึ่งแต่ละท้องถิ่นจะมีวัฒนธรรมที่แตกต่างกันไป

ทั้งด้านประวัติศาสตร์ที่เป็นแหล่งอารยธรรมที่ปรากฏตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันขนบธรรมเนียม ประเพณีและศิลปวัฒนธรรมเป็นการแสดงถึงรูปแบบของการดำเนินชีวิตของประชาชนในแต่ละ สังคมซึ่งจะมีความแตกต่างกันและมีเอกลักษณ์ต่างกันไปเป็นสิ่งที่สืบทอดต่อกันมาขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมที่แตกต่างเป็นสิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะประเพณีและ วัฒนธรรมเฉพาะอย่างหรือแม้แต่การประกอบอาชีพของประชาชนในท้องถิ่น

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานและการประสานงาน และ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีความสัมพันธ์ต่อ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อารีย์ นัยพินิจ (2551) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการ การท่องเที่ยว หมู่บ้านบุไทรโฮมสเตย์ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา พบว่า การจัดการการ ท่องเที่ยวควรจะดำเนินการในความรับผิดชอบของหน่วยงานที่ ดูแลสถานที่ท่องเที่ยว นั้น และควรมี การประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสาร พร้อมทั้งให้การสนับสนุนด้านอาหารพื้นบ้าน สินค้าที่ระลึกอีก ด้วย รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ 178 วารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ 12(2): ก.ค.-ธ.ค. 2560 นันทพร ศรีวิไล ปิยกนิษฐา โชติวนิช จาตุรงค์ ศรีวงษ์วรรณะ (2556) ที่ว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ การตัดสินใจของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดนครพนมมี 2 ตัวแปร คือด้านที่พักและด้าน ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ นอกจากนี้ ยังสอดคล้อง กับการศึกษา ของ Mostafa Mastura Ghafar and Rabeeh (2017) ได้ศึกษาองค์ประกอบของการมีส่วนร่วม ของชุมชนในแหล่งมรดกโลก (World Heritage Site: WHS) พบว่าแรงบันดาลใจส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนใน ระดับต่ำ ในขณะที่ คนในท้องถิ่นที่มีความรู้จะให้ความสนใจ ในการมีส่วนร่วมของชุมชนในระดับสูง อีกทั้งการให้ข้อมูล ข่าวสารประชาสัมพันธ์เป็นส่วนสำคัญต่อการตัดสินใจ มาท่องเที่ยวในสถานที่นั้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ย่านเมืองเก่าสงขลา ของชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลบ่อยาง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา เมื่อได้ ทำการศึกษาในครั้งนี้พบว่า เมื่อได้เปรียบเทียบกับระยะเวลาในการศึกษาและขอบเขตพื้นที่ที่ใช้ใน การสำรวจกลุ่มตัวอย่างทั้งในด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานให้มีความแตกต่างกัน ดังนั้นปัจจัย ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมย่านเมืองเก่าสงขลา ของ ชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลบ่อยาง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา มีความเป็นไปได้ที่มีการพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่มีความแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ย่านเมืองเก่าสงขลา ของชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลบ่อยาง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ในครั้งนี้ ผู้ศึกษา เน้นศึกษาในเรื่องของ ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมย่านเมืองเก่าสงขลา และในเรื่องของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับงานที่ ต้องการศึกษโดยตรง ดังนั้นหากมีการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป ควรจะมีการเพิ่ม การศึกษาในเรื่องของ ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ปัจจัยในเรื่องของกระบวนการในการ วางแผน และปัจจัยต่างๆที่มีความเกี่ยวข้องกับงานโดยตรง

เอกสารอ้างอิง

ทวีทอง พงษ์วิวัฒน์. (2527). การมีส่วนร่วมของประชาชน.

กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล, ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข.

มินศรา สามารถ. (2543). รายงานการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการ ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ แอล. ที.

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2527). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา.

กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหิดล.

ปาริชาติ วัลย์เสถียร. (2542). ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

กรมการพัฒนาชุมชน. (2529). 40 ปี กรมการพัฒนาชุมชน.

กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์.

กรรณิกา ชมดี. (2524). การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจศึกษาเฉพาะกรณีโครงการสารภี ตำบลท่าช้าง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี.

วิทยานิพนธ์ มหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นาคม วีรสวรรณจักร. (2541) ความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นต่อการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา : อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี .

มหาวิทยาลัยมหิดล/กรุงเทพฯ.

อคิน ทรัพย์พัฒน์. (2547). การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนา.

กรุงเทพฯ: ศูนย์การศึกษานโยบายสาธารณสุข.

ปรัชญา เวสารัชช์. (2528). การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชนบท.

กรุงเทพฯ: สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ฤษตรี สุนันทา, พระ, 2548. การประยุกต์ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการอนุรักษ์ฟื้นฟูระบบนิเวศ.

ชุมชน. เชียงใหม่: การค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ไชยยันตร์กัมปนาทแสนยากร. เมืองน่าอยู่ (Healthy Cities).

กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองสาส์น, 2538. ไชยยันตร์กัมปนาทแสนยากร. แนวคิดและหลักการ

ดำเนินงานเมืองน่าอยู่. กรุงเทพฯ: กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2540.

อนงค์พัฒนจักร. (2535). การมีส่วนร่วมของสตรีในงานพัฒนาป่าไม้ กรณีศึกษาหมู่บ้านห้วยม่วง.

จังหวัดขอนแก่น.

นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์. (2527). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา.

กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสภณ.

มนัส สุวรรณ, ไพสิฐ พานิชกุล และเอกกมล สายจันทร์. (2546). การตรวจสอบขององค์กร ภาคประชาชนในระบบการบริหารงานและกิจการสาธารณะของท้องถิ่น.

กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

วิษณุ หยกจินดา. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกว้าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี.

งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.

อคิน รพีพัฒน์. (2527). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย.

กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภณการพิมพ์

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2563, ออนไลน์) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของ. ประชาชนถือเป็นหลักการสากลที่อารยประเทศให้ความสำคัญ และเป็นประเด็นหลักที่สังคมไทย.

มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

ไพรัตน์ เตชะรินทร์. (2527), นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนา. ในปัจจุบัน

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศักดิ์โสภณการพิมพ์.

ปิยะวดี หิริกมล. (2545). พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย.